

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

992

Vragen van het lid **Paulusma** (D66) aan de Minister voor Langdurige Zorg en Sport over *het bericht dat Russische sancties zijn overtreden bij voetbaltransfers in binnen- en buitenland en het besluit van het IOC om Russische en Belarussische sporters onder neutrale vlag toe te staan op de Olympische Spelen* (ingezonden 14 december 2023).

Antwoord van Minister **Helder** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken (ontvangen 12 februari 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 732.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «*Transfers bij PSV en tientallen Europese topclubs «in strijd met sancties Rusland»*» van Follow The Money van 12 december 2023?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Was u op de hoogte van mogelijke overtredingen van financiële sancties tegen Rusland (of Belarus) door Nederlandse voetbalclubs? Zo ja, welke actie heeft u daarop ondernomen?

Antwoord 2

In Nederland is eenieder zelf verantwoordelijk voor het naleven van sanctie-maatregelen. Indien er sprake is van mogelijke overtredingen wordt er onderzoek gedaan door de betrokken toezichthouders. Indien opportuun kan het OM overgaan tot strafrechtelijke vervolging. Het kabinet doet geen uitspraken over individuele gevallen.

¹ Follow the Money, 12 december 2023, «*Transfers bij PSV en tientallen Europese topclubs «in strijd met sancties Rusland»*» (<https://www.ftm.nl/artikelen/offside-deals-voetbaltransfers-overtreden-sancties>)

Vraag 3

Heeft u in overleg met de KNVB, UEFA, FIFA of Nederlandse voetbalclubs zelf aandacht besteed aan het risico dat transfers van Nederlandse voetbalclubs met Rusland het gevaar liepen om in strijd te zijn met financiële sancties tegen Rusland?

Antwoord 3

Het kabinet overlegt regelmatig met bedrijven en organisaties in Nederland, waaronder de KNVB. Daarbij komt ook het naleven van sanctiemaatregelen in zijn algemeenheid aan de orde. Het kabinet hecht aan strikte implementatie van de sancties. Met UEFA en FIFA is niet in het bijzonder gesproken over transfers in relatie tot sanctiemaatregelen.

Vraag 4

Indien een Nederlandse voetbalclub contact opneemt met de rijksoverheid over het zorgvuldig organiseren van een transfer, op welke wijze wordt dan ondersteuning geboden?

Antwoord 4

Voetbalclubs kunnen net als alle andere bedrijven en organisaties via het sanctieloket van RVO vragen stellen over sanctiemaatregelen. De Europese Commissie heeft een uitgebreid document met veel gestelde vragen beschikbaar gesteld dat kan helpen bij de implementatie van sancties. Voor specifieke transacties geldt dat iedereen zelf verantwoordelijk is om per geval na te gaan wat is toegestaan en daarbij indien nodig de noodzakelijke juridische expertise in te schakelen.

Vraag 5

Hoeveel Nederlandse voetbalclubs hebben contact opgenomen met de rijksoverheid voor een dergelijk verzoek?

Antwoord 5

Het kabinet doet geen uitspraken over individuele gevallen.

Vraag 6

Wordt er gewerkt aan een beter alternatief voor het overnemen van (Nederlandse) spelers van Russische voetbalclubs, zonder dat alleen verhuur mogelijk is of het tijdelijk stallen van de transfersom wat tegen de sancties in gaat?

Antwoord 6

Op basis van de beschikbare informatie heeft het kabinet geen aanwijzingen dat het overnamebeleid conform de voorschriften van de UEFA en de FIFA strijdig is met sanctiemaatregelen. Echter zowel sanctiewetgeving als financiële constructies kunnen complex zijn waardoor per geval bekeken moet worden wie de daadwerkelijke eigenaar van een Russische voetbalclub is en/of zeggenschap over de club heeft en of deze persoon of entiteit op de sanctielijst staat. In dat geval is het immers niet toegestaan om zaken te doen met de club. Het is niet aan het kabinet om een oordeel te geven over de voorschriften van de UEFA en de FIFA.

Vraag 7

Is er inmiddels duidelijkheid in hoeverre de voetbalclubs zelf verantwoordelijk zijn voor correcte naleving van de sancties en tot waar de verantwoordelijkheid van de bonden reikt om voldoende duidelijkheid te bieden?

Antwoord 7

Sportclubs zijn net als alle burgers, bedrijven en organisaties binnen de Europese Unie zelf verantwoordelijk voor het naleven van sanctiemaatregelen. Sportbonden zijn geen toezichthouder in het kader van sanctiewetgeving.

Vraag 8

Zijn de voorschriften die vanuit de UEFA en de FIFA worden verstrekt ten aanzien van het handelen met Russische voetbalclubs in lijn met de afgesproken sancties? Zo nee, welke acties wordt ondernomen zodat dit wel het geval is?

Antwoord 8

Op basis van de beschikbare informatie heeft het kabinet geen aanwijzingen dat de voorschriften van de UEFA en de FIFA strijdig zijn met sanctiemaatregelen. Echter zowel sanctiewetgeving als financiële constructies kunnen complex zijn waardoor per geval bekeken moet worden wie de daadwerkelijke eigenaar van een Russische voetbalclub is en/of zeggenschap over de club heeft en of deze persoon of entiteit op de sanctielijst staat. In dat geval is het immers niet toegestaan om zaken te doen met de club. Het is niet aan het kabinet om een oordeel te geven over de voorschriften van de UEFA en de FIFA.

Vraag 9

Bent u bereid in overleg te treden met UEFA en FIFA, zodat Nederlandse voetbalclubs niet gestraft worden vanwege het nalaten van financiële verplichtingen die in strijd zijn met sancties tegen Rusland?

Antwoord 9

Op basis van de beschikbare informatie heeft het kabinet geen aanwijzingen dat de voorschriften van de UEFA en de FIFA strijdig zijn met sanctiemaatregelen. Het kabinet zal de situatie blijven monitoren.

Vraag 10

Bent u bereid in Europees of ander internationaal verband ervoor te zorgen dat financiële sancties in de sport effectief en gelijk geregeld zijn, en eventueel aan te scherpen waar mogelijk, bijvoorbeeld op grond van artikel 29 van het Verdrag van de Europese Unie?

Antwoord 10

Momenteel geldt al dat sanctiemaatregelen in alle EU-lidstaten gelijk geregeld zijn. Sommige landen zoals Noorwegen en Zwitserland nemen EU-sancties (deels) over. Uitbreiding van sanctiemaatregelen naar gebieden als sport zal gewogen moeten worden in het licht van de doelstellingen van de sancties, te weten het tegengaan van de mogelijkheden van Rusland om oorlog te voeren. Voor het kabinet liggen wat dat betreft alle opties op tafel.

Vraag 11

Welke actie heeft u ondernomen of gaat u ondernemen om ervoor te zorgen dat financiële sancties tegen Rusland internationaal breed op dezelfde wijze worden uitgevoerd, zodat deze effectief zijn maar ook Nederlandse clubs een gelijk speelveld biedt in internationaal verband?

Antwoord 11

In de EU zijn in alle lidstaten dezelfde sanctiemaatregelen van kracht. Handhaving hiervan is een nationale bevoegdheid. In de praktijk kan het voorkomen dat er verschillen ontstaan bij de interpretatie van regels. Ten behoeve van uniforme naleving publiceert de Europese Commissie *guidance* documenten en wordt de implementatie van maatregelen in verschillende werkgroepen in Brussel besproken. Nederland draagt hier actief aan bij.

Vraag 12

Wat is uw reactie op het besluit van het IOC dat Russische en Belarussische sporters onder neutrale vlag mee kunnen doen aan de Olympische Spelen?

Antwoord 12

Het kabinet betreurt het besluit van het IOC. Ons standpunt was, en is nog steeds dat Rusland en Belarus moeten worden geweerd van internationale sportwedstrijden, onder welke vlag dan ook.

Vraag 13

Op welke wijze heeft u uitvoering gegeven of gaat u nog uitvoering geven aan de motie-Sjoerdsma/Van der Laan om via alle daartoe geëigende kanalen, deelname van Russische en Belarussische sporters aan internationale sporttoernooien en wedstrijden te voorkomen?²

² Kamerstuk 21 501-02, nr. 2634

Antwoord 13

Het kabinet deelt de in de motie uitgesproken overweging dat Rusland sporttoernooien inzet voor politieke doeleinden en spant zich daarom in om deelname van Russische en Belarussische atleten onder nationale vlag aan internationale sporttoernooien te voorkomen. Het kabinet doet dit door waar mogelijk, in samenwerking met gelijkgestemde landen, alle beschikbare informele kanalen aan te grijpen om haar standpunt in deze voor het voetlicht te brengen. Daarbij is het van belang om te benadrukken dat de internationale sport autonoom is, en overheden geen formele bevoegdheid hebben om dit tegen te gaan.

Vraag 14

Is er een beeld welk deel van de deelnemende sporters onder neutrale vlag tevens actief is in het Russische leger?

Antwoord 14

Een voorwaarde van het IOC is dat atleten die onder contract staan bij Russische of Belarussische militaire of nationale veiligheidsorganisaties niet in aanmerking komen voor inschrijving of deelname. Deze regel is eveneens van toepassing op ondersteunend personeel. Conform de richtlijnen van het IOC zouden neutrale atleten niet actief mogen zijn bij het Russische leger.

Vraag 15

Bent u bereid om in Europees of ander internationaal verband zich in te spannen voor de veiligheid van Oekraïense sporters en in ieder geval te voorkomen dat Oekraïense sporters moeten uitkomen tegen Russische sporters die ook tegenover hen konden staan op het slagveld?

Antwoord 15

Ja, het kabinet is van mening dat Russische atleten moeten worden geweerd van internationale sportwedstrijden, onder welke vlag dan ook. Het kabinet spant zich hiervoor in door waar mogelijk, in samenwerking met gelijkgestemde landen, alle beschikbare informele kanalen aan te grijpen om haar standpunt in deze voor het voetlicht te brengen. Daarbij is het nogmaals van belang om te benadrukken dat de internationale sport autonoom is, en overheden geen formele bevoegdheid hebben om dit tegen te gaan.

Vraag 16

Bent u bereid om in gesprek te treden met organiserend land Frankrijk, die het statement tegen Russische en Belarussische deelname aan de Olympische Spelen onder welke vlag dan ook heeft medeondertekend, om te onderzoeken hoe deelname kan worden voorkomen, bijvoorbeeld via de voorwaarden voor verstrekking van visa, in ieder geval bij sporters die tevens een functie hebben in het Russische leger?

Antwoord 16

Sinds de invasie van Rusland in Oekraïne is er regelmatig contact met Frankrijk en andere gelijkgestemde landen met betrekking tot dit onderwerp. Middels verschillende statements, die ook zijn ondertekend door Frankrijk, is het IOC meermaals opgeroepen om deelname niet toe te staan. Het IOC heeft de leiding over het uitnodigingsbeleid tijdens de Olympische Spelen. Wanneer een sporter met de Russische of Belarussische nationaliteit wordt uitgenodigd voor een sportevenement kan deze ook, met ondersteunende documenten als een uitnodigingsbrief, een visumaanvraag indienen. Alle Schengenlidstaten beoordelen visumaanvragen op hun merites en aan de hand van de criteria zoals vastgelegd in de EU-Visumcode. In het geval dat een aanvrager het doel van het verblijf niet voldoende kan aantonen, omdat een uitnodiging bijvoorbeeld ontbreekt, zal een aanvraag worden afgewezen. Dit betekent dat in de praktijk eventuele visumafgifte aan Russische en Belarussische sporters direct volgt uit het geldende uitnodigingsbeleid. Conform de richtlijnen van het IOC mogen neutrale atleten niet actief zijn bij het Russische leger. Sporters die tevens een functie bekleden in het Russische leger zouden volgens deze richtlijnen dan ook niet moeten worden uitgenodigd.